

Designing a Strategic Opportunity Management Model Utilizing Development Experiences from Selected Industrial and Commercial Countries (China, Japan, and South Korea)

Narjess. Najafi¹, Esmaeil. MalekAkhlagh^{2*}

¹ Doctoral Student of Business Policy Management, Department of Business Management, Faculty of Humanities, Gilan University, Gilan, Iran

² Associate Professor, Department of Business Administration, Faculty of Humanities, University of Gilan, Gilan, Iran

* Corresponding author email address: malekakhlagh@guilan.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Najafi, N., & MalekAkhlagh, E. (2024). Designing a Strategic Opportunity Management Model Utilizing Development Experiences from Selected Industrial and Commercial Countries (China, Japan, and South Korea). *Journal of Technology in Entrepreneurship and Strategic Management*, 3(2), 84-95.

© 2024 the authors. Published by KMAN Publication Inc. (KMANPUB), Ontario, Canada. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

The most prominent economic transformation in the past fifty years has been the remarkable progress of East Asian societies despite war, unrest, and the lack of any industrial foundation in their not-so-distant past. Numerous studies have been conducted on this topic, and various results have been reported, yet no coherent model exists in this regard. This research aims to provide an overall perspective and design a coherent model based on the effective experiences of selected East Asian countries in utilizing strategic opportunities for the benefit of other nations. This study is an example of a metanalysis using the Sandelowski and Barroso method, which is included in content analysis studies. It is categorized as applied research in terms of its goal and descriptive research in terms of data collection. Based on the findings, 110 components were extracted within 14 domains and 4 dimensions, and the final results were presented in the form of a conceptual model. According to the research results, a model for managing strategic opportunities was provided. It was determined that the outcomes of strategic opportunity management, resulting from government intervention, infrastructure reform, industry and trade development, and human resource empowerment, have led to the economic development of East Asian industrial and commercial countries.

Keywords: Strategic Opportunities, Metanalysis, Global Experiences, Strategic Opportunity Identification, Strategic Pathfinding

Introduction

The economic transformation witnessed in East Asia over the last fifty years has been remarkable, given the region's previous lack of industrial foundation and history of war and unrest. East Asian countries like China, Japan, and South Korea have demonstrated extraordinary economic growth and development. Despite numerous studies, a coherent model to encapsulate these transformations and provide a framework for other developing nations is lacking (Fuller, 2009; Sun et al., 2021). This study aims to fill this gap by designing a strategic opportunity management model based on the effective experiences of these East Asian countries, offering a guide for other nations to utilize strategic opportunities for economic development.

Methods and Materials

This research is categorized as applied research in terms of its goal and descriptive research in terms of data collection. The study employs a metasynthesis approach using the Sandelowski and Barroso method, which is commonly included in content analysis studies. The research synthesizes data from a vast array of sources, including academic articles and industry reports, to identify key components of strategic opportunity management in East Asia.

The research involved several steps: formulating research questions, systematic literature review, screening and selecting relevant articles, extracting and categorizing data, and synthesizing findings into a coherent model. The initial literature search yielded 273 articles, which were then screened for relevance, resulting in 51 articles that were thoroughly analyzed.

Findings and Results

The analysis resulted in the identification of 110 components categorized into 14 domains and 4 dimensions, which include:

Human Resource Empowerment: This dimension encompasses various strategies such as the recruitment of skilled labor, extensive workforce training, and educational reforms that enhance human capital. Examples include foreign scholarships, vocational training, and the establishment of research centers.

Government Intervention: Effective strategic opportunity management in East Asia involved significant government interventions, including infrastructure reforms, economic policy adjustments, and regulatory changes that facilitated industrial and trade development.

Industry and Trade Development: The countries focused on strategic industries, promoting private enterprises, facilitating ease of business, and encouraging foreign direct investment. Policies supporting small businesses and export-oriented strategies were also crucial.

Cultural Factors: Confucian cultural elements such as respect for education, hard work, and discipline played a significant role in driving economic progress. These cultural factors, combined with government policies and international cooperation, created a conducive environment for rapid economic growth.

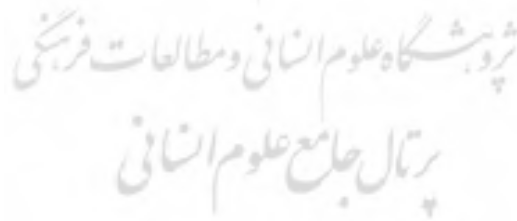
Conclusion

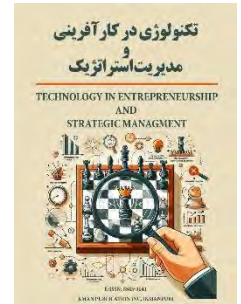
The study's findings highlight that strategic opportunity management in East Asia resulted from a blend of government intervention, industrial development, and human resource empowerment. These elements collectively contributed to the economic growth of the region. The research presents a conceptual model that can serve as a guideline for other nations aiming to replicate East Asia's success in leveraging strategic opportunities.

The proposed model emphasizes the importance of:

- **Government's Role:** Active government participation in economic planning and policy-making is crucial.
- **Human Capital Development:** Investments in education and training are essential for building a skilled workforce capable of driving industrial innovation.
- **Industrial and Trade Policies:** Strategic focus on key industries and creating an enabling environment for business can spur economic growth.
- **Cultural Integration:** Harnessing cultural values that promote education and hard work can complement economic strategies.

This research offers a comprehensive framework for understanding how strategic opportunities can be managed to achieve economic development. Future research could extend this model to other regions, such as BRICS countries, to assess its applicability in different cultural and economic contexts. Additionally, employing multi-criteria decision-making methods could help identify actions that guarantee optimal outcomes.

طراحی الگوی مدیریت فرصت‌های استراتژیک با بهره‌گیری از تجربیات توسعه در کشورهای صنعتی تجاری منتخب (چین، ژاپن و کره جنوبی)

نرجس نجفی^۱، اسماعیل ملک اخلاق^{۲*}

۱. دانشجوی دکتری مدیریت سیاست گذاری بازرگانی، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران
۲. دانشیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه گیلان، گیلان، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: malekakhlagh@guilan.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

نجفی، نرجس، و ملک اخلاق، اس‌ماء‌یل. (۱۴۰۳). طراحی الگوی مدیریت فرصت‌های استراتژیک با بهره‌گیری از تجربیات توسعه در کشورهای صنعتی تجاری منتخب (چین، ژاپن و کره جنوبی). *تکنولوژی در کارآفرینی و مدیریت استراتژیک*، ۳(۲)، ۸۴-۹۵.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

برجسته‌ترین تحول اقتصادی در پنجاه سال اخیر پیشرفت خیره‌کننده جوامع شرق آسیا علی‌رغم جنگ و ناآرامی و فقدان هرگونه شالوده‌صنعتی در گذشته نه چندان دور این کشورها است. پژوهش‌های بسیاری در این خصوص صورت گرفته و نتایج متعددی نیز گزارش شده است، اما الگوی منسجمی در این باره وجود ندارد. پژوهش حاضر با هدف ارائه یک دیدگاه کلی و طراحی مدلی منسجم با توجه به تجربیات موثر کشورهای منتخب شرق آسیا در استفاده از فرصت‌های استراتژیک برای استفاده سایر ملل نگاشته شده است. این تحقیق نمونه‌ای از فراترکیب به روش سندلوسکی و باروسو است که در مطالعات تحلیل محتوا گنجانده شده است و از جهت هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی و از جهت نحوه به دست آوردن داده‌ها در زمره پژوهش‌های توصیفی است. بر اساس یافته‌ها، ۱۱۰ مولفه در قالب ۱۴ حیطه و ۴ بُعد استخراج شد و در نهایت، نتایج بدست‌آمده در غالب مدل مفهومی ارائه گردید. با توجه به نتایج پژوهش، مدلی برای مدیریت فرصت‌های استراتژیک ارائه شد. براین اساس مشخص گردید. نتایج مدیریت فرصت‌های استراتژیک در نتیجه‌ی مداخله دولت، اصلاح زیرساخت‌ها، توسعه صنعت و تجارت و همچنین توانمندسازی نیروی انسانی منجر به توسعه اقتصادی کشورهای صنعتی تجاری شرق آسیا شده است.

کلیدواژگان: فرصت‌های استراتژیک، فراترکیب، تجربه‌های جهانی، فرصت‌یابی استراتژیک، راهیابی استراتژیک.

مقدمه

برجسته‌ترین تحول اقتصادی در پنجاه سال اخیر پیشرفت جوامع آسیایی بوده‌است. بیش از یک نسل قبل کشورهای آسیای شرقی تقریباً به خاک فرو افتاده و در نتیجه جنگ و ناآرامی سیاسی ویران شده بودند. بعلاوه بجز ژاپن جملگی فاقد هرگونه شالوده صنعتی بودند. از آن هنگام این کشورها با نرخ‌های بسیار سریعی رشد کرده‌اند. با ترقی کشورهای آسیای شرقی برخی اندیشمندان عنصری از کنفوسیوس‌گرایی، همچون احترام عمیق به آموزش و پرورش را به عنوان دلیل اصلی رشد آن‌ها عنوان کرده‌اند. فرهنگ‌های قومی ژاپن، چین و کره بر عملگرایی، کار سخت، انضباط و شیوه‌ای فعال از زندگی تاکید می‌ورزند (Sun et al., 2021). همچنین دولت‌های شرق آسیا سرمایه‌گذاری سنگینی در امر آموزش و پرورش، به ویژه از نوع حرفه‌ای به‌عمل آورده‌اند. کمیت و کیفیت آموزش عالی منجر به افزایش توانایی‌های نیروی انسانی شده و به این کشورها اجازه داده تا فرآیندها و تکنیک‌های تولید پیشرفته‌تری را اتخاذ کنند که به نوبه خود موجب افزایش بهره‌وری در آن‌ها شده است (Hussaini, 2020). سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و عضویت در سازمان تجارت جهانی تأثیرات مثبتی بر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و رشد اقتصادی در منطقه شرق آسیا داشته است. برخی دیگر از اندیشمندان موفقیت کشورهای شرق آسیا را با توجه به تناسب زمان و شرایط ورود آن‌ها به بازارهای جهانی تبیین می‌کنند (Rao et al., 2020). منطقه شرق آسیا در دهه ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ زمانی به اقتصاد جهانی وارد شد که موانع تجاری کمتری وجود داشت. برخی از ناظران به همکاری حکومت و تجارت به مثابه علل پویایی اقتصاد شرق آسیا تاکید ورزیده‌اند. مناطق موفق آسیا همچنین در عرصه کسب‌وکار و حکومت، شایسته سالاری را تشویق نمودند (Xue et al., 2014). عواملی از این دست موجب موفقیت خیره کننده شرق آسیا شده که با بخش اعظم جهان سوم که آشکارا در فقر مهار نشدنی و رکود اقتصادی گرفتار مانده، تباینی تکان‌دهنده دارد (Fuller, 2009) که برای تهیدستان جهان پرسش‌هایی را برمی‌انگیزد. این مقاله می‌کوشد با توجه به تجربیات موثر کشورهای شرق آسیا مدلی طراحی کند تا سایر ملل بتوانند از آن بهره ببرند (Zhou et al., 2020).

در نیم قرن گذشته، کشورهای آسیای شرقی، با وجود تجربه‌های تلخ تاریخی و فقدان زیرساخت‌های صنعتی، توانسته‌اند پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی کسب کنند. این کشورها با بهره‌گیری از سیاست‌های توسعه‌ای مبتنی بر آموزش، سخت‌کوشی، و انضباط، توانسته‌اند فرآیندهای تولیدی خود را بهبود بخشیده و نرخ‌های بالای رشد اقتصادی را تجربه کنند. به ویژه، سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش، به خصوص در حوزه‌های حرفه‌ای و تکنیکی، نقشی اساسی در افزایش توانمندی‌های نیروی انسانی این کشورها داشته است (Hussaini, 2020).

همکاری نزدیک میان دولت و بخش خصوصی یکی دیگر از عوامل کلیدی موفقیت اقتصادی کشورهای آسیای شرقی بوده است. این کشورها با ایجاد سیاست‌های حمایتی و مشوق‌های اقتصادی، توانسته‌اند محیطی مناسب برای سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه صنعتی فراهم آورند (Rao et al., 2020). علاوه بر این، اصلاحات ساختاری و سرمایه‌گذاری‌های کلان در زیرساخت‌ها، از جمله حمل‌ونقل، انرژی، و ارتباطات، بستر مناسبی برای رشد و توسعه اقتصادی ایجاد کرده است (Zhou et al., 2020).

در کنار این عوامل، فرهنگ‌های قومی و اجتماعی کشورهای آسیای شرقی نیز نقش مهمی در پیشرفت اقتصادی آنها ایفا کرده است. عناصر فرهنگی کنفوسیوسی مانند احترام به آموزش، کار سخت، و انضباط شخصی، انگیزه‌های قوی برای پیشرفت و توسعه در میان مردم این کشورها ایجاد کرده است (Sun et al., 2021). این عوامل فرهنگی، در ترکیب با سیاست‌های دولتی و همکاری‌های بین‌المللی، موجب شده تا این کشورها بتوانند در مدت زمان نسبتاً کوتاهی به جایگاه‌های بالایی در اقتصاد جهانی دست یابند (Xue et al., 2014).

هدف این پژوهش، طراحی مدلی منسجم برای مدیریت فرصت‌های استراتژیک با استفاده از تجربیات موثر کشورهای منتخب شرق آسیا (چین، ژاپن، و کره جنوبی) است. این مدل می‌تواند به عنوان راهنمایی برای سایر ملل جهت بهره‌برداری از فرصت‌های استراتژیک و دستیابی به توسعه اقتصادی پایدار مورد استفاده قرار گیرد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از جهت هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی و از جهت نحوه به‌دست آوردن داده‌ها در زمره پژوهش‌های توصیفی است. این تحقیق نمونه‌ای از فراترکیب به روش سندلوسکی و باروسو است که در مطالعات تحلیل محتوا گنجانده شده است. فراترکیب روشی است که هدف آن دستیابی به نتایج مشترک با استفاده از ابزارهای آماری به منظور ترکیب نتایج مطالعات پژوهشی با ترکیب مطالعات پژوهشی در حال انجام است که الگویی ساختارمند برای تحلیل کیفی متن و استخراج مفاهیم ایجاد می‌کند و از یک الگوی هفت مرحله‌ای برای تحلیل اسناد استفاده می‌کند. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل همه مقالات مرتبط با حوزه مدیریت فرصت‌های استراتژیک با استفاده از تجربیات کشورهای منتخب تا سال ۲۰۲۳ است. به‌منظور گردآوری داده‌ها نیز از روش کتابخانه‌ای و وب‌کاوی بهره گرفته شده است.

برای دستیابی به هدف تحقیق، مبنی بر طراحی مدل مدیریت فرصت‌های استراتژیک با بهره‌گیری از تجربیات جهانی، گام‌های زیر

طی شده است:

(۱) تنظیم سوالات پژوهش

نخستین گام در روش سندلوسکی و باروسو، تنظیم پرسش‌های پژوهش است. با توجه به هدف تحقیق، سوال اصلی پژوهش حاضر

عبارت است از:

آیا الگوی منسجمی برای طراحی مدل مدیریت فرصت‌های استراتژیک با بهره‌گیری از تجربه‌های جهانی وجود دارد

سوالات فرعی نیز عبارتند از:

- ابعاد و مولفه‌های مدل مدیریت فرصت‌های استراتژیک با بهره‌گیری از تجربه‌های جهانی کشورهای منتخب (چین، ژاپن و کره جنوبی) چیست؟

- چه مولفه‌هایی مدیریت فرصت‌های استراتژیک هر کدام از این کشورها را توانمند کرده است؟

- مشخصه‌های فرصت‌های استراتژیک چیست؟

(۲) بررسی نظام‌مند متون

برای گردآوری داده‌های پژوهش از داده‌های ثانویه به نام اسناد و مدارک گذشته استفاده شد. در پژوهش فراترکیب، منابع مورد نظر

از طریق وبگاه‌های: گوگل اسکالر، وردکت مورد جستجو قرار گرفته و مقالات و پایان نامه‌های مربوطه از طریق اتصال به پایگاه‌های اصلی آن

مانند ساینس دایرکت، اشپرنگر، پایان نامه‌های پروکوئست و غیره به دست آمد. کلیدواژه‌های مورد جستجو شامل «مدیریت فرصت‌ها»،

«مدیریت فرصت‌های استراتژیک»، «انواع فرصت‌های استراتژیک»، «ابعاد فرصت در تحقیقات مدیریت استراتژیک» و «تجارب صنعتی - تجاری

چین، ژاپن و کره جنوبی» به عنوان کلمات کلیدی متناسب با سوال پژوهش انتخاب شدند. در این جستجو کلیه مطالعات تا ۲۰۲۳ مورد بررسی

قرار گرفت و در مجموع ۲۷۳ مقاله یافت شد.

۳) غربالگری و انتخاب مقالات مناسب

در این مرحله، فرایند غربالگری و انتخاب مقالات متناسب با سوال تحقیق، انجام شد که به صورت خلاصه‌ای در شکل ۷ نشان داده شده است. ارزیابی مقالات جهت ورودی به فرایند فراترکیب بر اساس مرتبط بودن عنوان، چکیده، محتوا و مورد مطالعه با موضوع تحقیق صورت گرفته است. بر این اساس از مجموع ۲۷۳ مقاله یافت شده اولیه، تنها ۱۹۸ مورد از نظر عنوان با موضوع تحقیق حاضر قرابت داشتند. بر اساس بررسی چکیده ۱۹۸ مقاله، تنها ۱۵۲ مقاله مرتبط بوده است. در گام بعد محتوای کامل ۱۵۲ مقاله بررسی شد که در نتیجه آن ۹۴ مقاله با موضوع تحقیق مرتبط شناخته شد. در نهایت نیز مورد مطالعه و حوزه اجرای ۶۲ مقاله نیز غیر مرتبط شناخته شده و ۵۱ مقاله جهت تحلیل انتخاب شدند.

۴) استخراج اطلاعات و نتایج

در این گام بهتر است اطلاعات پژوهش‌ها در قالب جدولی دسته‌بندی شوند. در روش سندلوسکی و باروسو این جدول شامل اطلاعات ذیل می‌باشد: اطلاعات شناسنامه‌ای پژوهش: عنوان، نام و نام خانوادگی پدیدآورندگان و سال انتشار. اطلاعات روش‌های کلیدی: روش و هدف پژوهش. اطلاعات یافته‌های اصلی: نتایج و یافته‌های پژوهش. همه کوشش‌های تحقیق به روش فراترکیب در این مرحله متجلی می‌شود بنابراین این مرحله بسیار بااهمیت است. پس از بررسی عمیق مقالات غربال شده با استفاده از ابزار برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی (CASP) Critical Appraisal Skills Program، تعداد ۵۱ مقاله جهت استخراج مؤلفه‌های مدیریت فرصت‌های استراتژیک انتخاب شدند. در این مرحله، محتوای مقالات منتخب به منظور پاسخ به سؤالات تحقیق بررسی شد که در نتیجه آن، تعداد ۱۱۰ مؤلفه استخراج شد.

۵) تجزیه و تحلیل، کنترل کیفیت و ترکیب یافته‌های کیفی

هدف از این مرحله، ایجاد تفسیر یکپارچه داده‌ها است. پس از شناسایی و استخراج مؤلفه‌های مرتبط با هر یک از سوالات، مؤلفه‌هایی که از لحاظ محتوا به یکدیگر نزدیک بودند، در یک مفهوم دسته‌بندی شدند. به منظور ارزیابی پایایی درونی نتایج حاصل از ادغام مؤلفه‌ها و مفاهیم از نرم‌افزار SPSS برای محاسبه شاخص کاپا استفاده شد. برای محاسبه شاخص کاپا و ارزیابی میزان توافق نظر بین محققین و خبرگان، نتایج حاصل از ادغام مؤلفه‌های شناسایی شده از نظر سه تن از خبرگان دانشگاهی بهره برده شد. مقدار شاخص کاپا در خصوص توافق نظر بین محققین و خبره اول ۰,۷۱۰، توافق نظر بین محققین و خبره دوم ۰,۷۱۱ و توافق نظر بین محققین و خبره سوم ۰,۷۸۴ تایید شد. از آنجا که اعداد بدست آمده بیشتر از ۰,۶ است، نشان دهنده آن است که بین محققین و خبرگان دانشگاهی توافق نظر وجود دارد. پس پایایی تحقیق در خصوص یافته‌های کیفی مربوط به مؤلفه‌ها و مفهیم استخراج شده از آن مورد تایید است.

۶) کنترل کیفیت

در پژوهش حاضر به منظور بررسی کیفیت مقالات منتخب از ابزار CASP و به منظور ارزیابی پایایی درونی نتایج حاصل از ادغام مؤلفه‌های حاصل از مفاهیم بدست آمده از شاخص کاپای کوهن استفاده شده است.

یافته‌ها

بر اساس نتایج حاصل، ۱۱۰ مؤلفه در قالب ۱۴ حیطه و ۴ بُعد دسته‌بندی شد. جدول ۱ نحوه دسته‌بندی مؤلفه‌ها در مرحله هفتم یعنی ارائه یافته‌ها را نشان می‌دهد.

جدول ۱

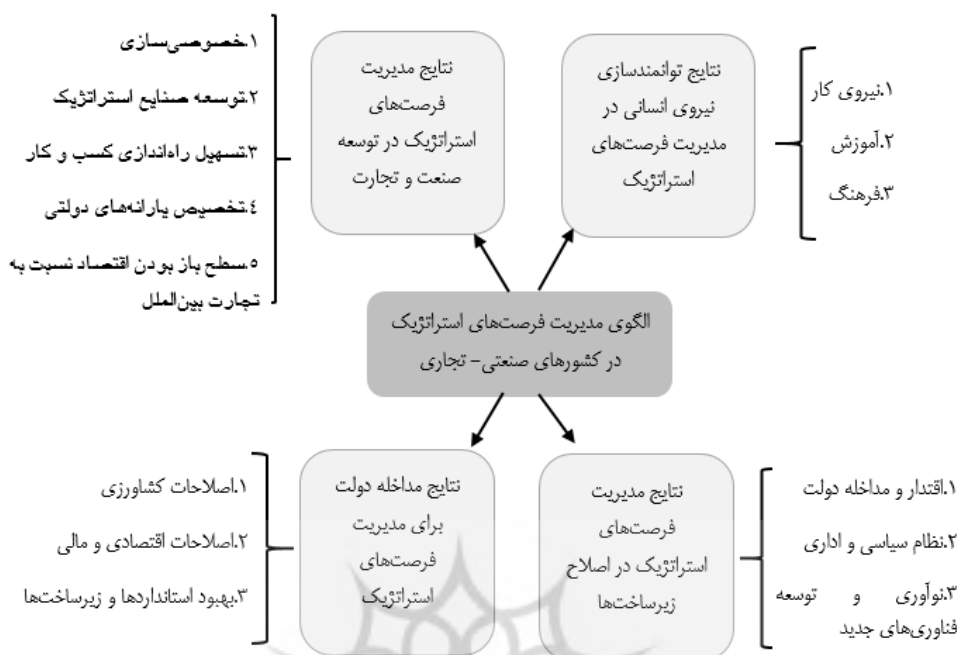
نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها

مقوله	حیطه	مؤلفه	نمونه منابع
نتایج توانمندسازی نیروی انسانی در مدیریت فرصت‌های استراتژیک	نیروی کار	نیروی کار فراوان، نیروی کار ارزان، دعوت از نیروی کار متخصص خارجی، استخدام سرکارگران ماهر	(Li et al., 2019)
	آموزش	آموزش نیروی کار، استفاده از پرسنل محلی آموزش دیده، ایجاد تورهای مطالعاتی متعدد در خارج از کشور برای آشنایی پیشرفت‌های غرب، تخصیص بورسیه‌های خارجی برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان، آموزش کارگران در راستای تولید انبوه، آموزش دانشجویان با استعداد در رشته‌های مورد نیاز از طریق بورسیه، گسترش سریع آموزش برای زنان و افراد جامانده از تحصیل، افزایش امکانات و توسعه مدارس متوسطه فنی و حرفه‌ای برای افزایش مهارت فنی دانش‌آموزان، آموزش روستاییان و کشاورزان برای استفاده از ماشین‌آلات و تجهیزات مدرن، تاسیس مراکز تحقیقاتی با بودجه دولتی برای ارتقا تخصص‌های فنی و علمی	(Hussaini, 2020; van Niekerk & van Niekerk, 2006; Wulder et al., 2016)
	فرهنگ	بهره‌گیری از سنت کنفوسیوس، تعاملات اجتماعی، حس عمیق احترام به سلسله‌مراتب، تعهد گسترده به آموزش و سخت‌کوشی، روابط هماهنگ با جمع‌گرایی، سازماندهی خوب گروه‌های ذینفع، ترجیح دادن آرمان‌ها و اهداف ملی بر منافع شخصی، احساس حقارت به دلیل عقب‌ماندگی ناشی از عدم پیشرفت نسبت به کشورهای غربی، تشویق و رواج فرهنگ پس‌انداز	(Kuznets, 1988; Li et al., 2019)
مدیریت فرصت‌های استراتژیک در توسعه صنعت و تجارت	خصوصی سازی	خصوصی‌سازی گسترده شرکت‌های دولتی کوچک، ترویج بنگاه‌های غیر دولتی، کاهش کنترل شرکت‌های خصوصی توسط دولت مرکزی، توسعه شرکت‌های خصوصی در سطح روستا، انحلال انحصار شرکت‌های بزرگ دولتی، کاهش شرکت‌های دولتی	(Rao et al., 2020)
	توسعه صنایع استراتژیک	هدف قرار دادن صنایع استراتژیک، پرورش قهرمانان ملی، افزایش قدرت اقتصادی با دادن فرصت‌های بیشتر به قهرمانان ملی خود در صنایع استراتژیک، سرمایه‌گذاری مستقیم در صنایع استراتژیک، سرمایه‌گذاری مشترک سرمایه‌گذاران خارجی با تولیدکنندگان داخلی در برخی از صنایع استراتژیک، تولید کالاهای سرمایه‌ای و توسعه صنایع سنگین و پتروشیمی، توسعه شرکت‌های جهانی	(Li et al., 2019; Soloducho-Pelc, 2015; Sun et al., 2021; Tajpour et al., 2018; van Niekerk & van Niekerk, 2006) (Soloducho-Pelc, 2015)
	تسهیل راه‌اندازی کسب و کار	سازمان‌دهی تولید، ایجاد سیاست تولیدمحور با تقویت و رشد شرکت‌های بزرگ، استفاده از ابزارهای سیاست صنعتی برای تقویت تولید، استفاده از سیاست صنعتی‌سازی بجای واردات به منظور حمایت از تولیدات داخلی، سرمایه‌گذاری در صنعت تجارت و آموزش برای ایجاد اشتغال، تشویق صنایع کوچک برای صادرات، ساده سازی قوانین برای روند سرمایه‌گذاری خارجی	
	تخصیص یارانه‌های دولتی	سیاست تخصیص یارانه برای حمایت از شرکت‌های کوچک، ارایه مجوز برای واردات و اختصاص ارز به بازرگانان، اختصاص بسته‌های حمایتی به کشاورزان، افزایش حقوق کارگران شهری	(Rao et al., 2020; Sun et al., 2021; Wulder et al., 2016; Xue et al., 2014; Zhou et al., 2020)

<p>(Ananda et al., 2023; Danju et al., 2014; Hussaini, 2020; Tajpour et al., 2018; Wulder et al., 2016)</p>	<p>علاقمندی و سرمایه‌گذاری خارجی، ایجاد مناطق ویژه اقتصادی، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در مناطق ویژه اقتصادی، تصویب حقوق قانونی سرمایه‌گذاری شرکت‌های خارجی در قانون اساسی، عضویت در سازمان تجارت جهانی، فروش دارایی‌ها به سرمایه‌گذاران خارجی، بهبود کیفیت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، ملاحظات سیاسی در برابر کشورهای تامین‌کننده انرژی مواد خام، استفاده از کمک‌های مالی سایر کشورها (کره جنوبی)، تهاوت با کشورهای دارای منابع نفتی و انرژی برای جلوگیری از خروج ارز، تاسیس دفاتر تجاری OECD برای کشورهای عضو</p>	<p>سطح باز بودن اقتصاد نسبت به تجارت بین‌الملل</p>
<p>(Li et al., 2019)</p>	<p>اصلاح الگوی کشت با توجه به اقلیم منطقه، اصلاحات اساسی در تجارت کشاورزی، اصلاحات اراضی و ممنوعیت اجاره زمین توسط مالکین، تسطیح اراضی کشاورزی، استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات مدرن</p>	<p>اصلاحات کشاورزی</p>
<p>(Baccini et al.; Fuller, 2009; Sohn, 2005; Wulder et al., 2016)</p>	<p>اصلاحات اقتصادی در سطح خرد، آزادسازی سیستم قیمت کالا، تعیین ارز رقابتی، نهادینه شدن سیستم قیمت دوگانه، ایجاد ساختار مالکیت متنوع در بخش صنعتی اقتصاد، تاسیس ستاد تثبیت اقتصادی، تشکیل شورای توسعه اقتصادی که عمده بدنه آن تکنوکرات‌ها بودند، تصویب و اجرایی کردن برنامه توسعه اقتصادی بلندمدت، ملی کردن بانک‌های تجاری و کنترل و سازماندهی اعتبارات موجود در این بانک‌ها، تخصیص وام‌های کم بهره با توجه به نیازهای اقتصادی بنگاه‌ها، کوچک‌سازی شرکت‌های دولتی در زمان مواجهه با بحران مالی و تمرکز بر تولید یک محصول</p>	<p>اصلاحات اقتصادی و مالی</p>
<p>(Sohn, 2005; Sun et al., 2021; Zhou et al., 2020)</p>	<p>توسعه استانداردهای محصولات الکتریکی، فاصله گرفتن از رشد به هر قیمتی، توسعه زیرساخت‌های اینترنت و امنیت آن، محدودیت‌های منابع طبیعی سبب بوجود آمدن پیامدهای شگفت‌انگیز اقتصادی شد، برنامه‌ریزی و مدرنیزه کردن صنایع برای کاهش نیروی انسانی در زمان کاهش جمعیت</p>	<p>بهبود استانداردها و زیر ساخت‌های ملی و طبیعی</p>
<p>(Rao et al., 2020; Sun et al., 2021; Wulder et al., 2016; Xue et al., 2014; Zhou et al., 2020)</p>	<p>نظام سیاسی سلسله‌مراتبی، تمرکززدایی کنترل ملی بر استان‌ها، حفظ مالکیت دولتی در بخش‌های استراتژیک صنایع سنگین، ایجاد نهاد ناظر برای نظارت بر شرکت‌های دولتی استانی، افزایش سرمایه‌گذاری دولتی در حمایت از ارزش ویژه برند محصولاتی خاص، سیاست صنعتی دولت محور برای ساختار اقتصادی، تاسیس وزارتخانه صنایع و بازرگانی بین‌المللی، تاسیس وزارت دارایی در دوران بازسازی اقتصادی، حرکت دادن شرکت‌های بزرگ مطابق با منافع ملی، استفاده از نخبگان سیاسی قوی و مداخله‌گر، استفاده از سرمایه دولتی برای جبران عقب‌افتادگی‌ها، محدود کردن سرمایه‌گذاری خارجی در صنایع استراتژیک، محدود کردن سفرهای خارجی با هدف گردشگری به‌منظور جلوگیری از خروج ارز، کنترل رشد جمعیت</p>	<p>اقتدار و مداخله دولت</p>
<p>(Schmidt, 1996; Sun et al., 2021; Wulder et al., 2016; Xue et al., 2014)</p>	<p>استفاده از ابزارهای دیوان‌سالارانه برای رسیدن به یک راهبرد اقتصادی، بهره‌گیری از دو نظام اداری و حزبی در نظام سیاسی، استخدام مادام‌العمر برای برقراری امنیت شغلی، تفویض اختیار عزل و نصب در کارخانه‌ها به سرکارگران ماهر، ارتقا رتبه شغلی و مدیریتی افراد بر اساس شایستگی، استفاده از تکنوکرات‌های جوان با حقوق و مزایای عالی</p>	<p>نظام اداری و سیاسی</p>
<p>(Soloduch-Pelc, 2015; Sun et al., 2021; Zhou et al., 2020)</p>	<p>سرمایه‌گذاری مستقیم در صنایع خودروسازی، تجهیزات مخابراتی، بیوتکنولوژی، فناوری اطلاعات، طراحی و ساخت نیمه‌هادی‌ها، سرمایه‌گذاری در صنایع نوظهور شامل انرژی‌های نو، انرژی هسته‌ای، بادی خورشیدی، حفظ انرژی، طراحی و ساخت وسایل نقلیه با سوخت انرژی پاک، توسعه فناوری‌های مراقبت‌های بهداشتی، فناوری ساخت مواد جدید، گسترش شبکه‌های فیبر نوری، توسعه تجهیزات پیشرفته هواضا و مخابرات، استفاده از مدیریت کیفیت جامع علمی به‌عنوان مدل مدیریت استراتژیک جدید، استفاده از سیستم کنترل کیفیت هوشمند، سیستم تولید با قابلیت اطمینان بالا، نوسازی محیط کار برای حرکت سریع‌تر چرخه تولید، تغییرات در نوع تولید محصولات صادراتی و نیازسنجی جوامع مقصد</p>	<p>نوآوری و توسعه فناوری‌های جدید</p>

شکل ۱

الگوی مدیریت فرصت‌های استراتژیک در کشورهای صنعتی - تجاری

بحث و نتیجه‌گیری

ضعف در تدوین و اجرای استراتژی‌ها عامل اصلی عقب ماندگی در کشورهای در حال توسعه است. در این میان هدف غایی استراتژی دستیابی به منافع نهفته در فرصت‌ها و اولین قدم در این راه درک فرصت‌هاست. درک فرصت از پی بردن به منافع نهفته در آن آغاز می‌شود و سپس با تشخیص قواعد حاکم بر آن تکامل می‌یابد. در رویکرد استراتژیک باید دائماً به دنبال فرصت‌هایی بود که برای سازمان منافع کثیری به همراه داشته باشد. چرا که استراتژی یک برنامه نیست بلکه یک طرز نگرش است که اساس آن بر تشخیص فرصت‌های اصلی و محقق ساختن منافع نهفته در آن قرار دارد. تحولات اقتصادی و پیشرفت شگرف کشورهای آسیای شرقی علیرغم جنگ و ناآرامی و فقدان زیرساخت صنعتی در گذشته‌ی نه چندان دور اغلب این کشورها، برای دیگر کشورهای در حال توسعه این پرسش اساسی را برمی‌انگیزد که آیا مدل توسعه آسیای شرقی می‌تواند توسط کشورهای دیگری که در آغاز راه صنعتی شدن و توسعه قرار دارند بکاربرده شود؟ آیا راه آسیای شرقی در استفاده از فرصت‌های استراتژیک می‌تواند توسط ملل امریکای لاتین، آفریقا، جنوب آسیا و خاورمیانه برای دستیابی به شتاب توسعه تقلید شود؟ علیرغم اینکه پژوهش‌های بسیاری صورت گرفته و نتایج متعددی نیز گزارش شده‌است، اما الگوی منسجمی در این خصوص وجود ندارد. نتایج حاصل از این تحقیق با توجه به تجربیات موثر کشورهای شرق آسیا در استفاده از فرصت‌های استراتژیک مدلی طراحی می‌کند تا سایر ملل به یک دیدگاه و روش کلی برای استفاده دست‌یابند.

تحقیق حاضر نمونه‌ای از فراترکیب به روش هفت مرحله‌ای سندلوسکی و باروسو است که در مطالعات تحلیل محتوا گنجانده شده است و هدف آن دستیابی به نتایج مشترک با استفاده از ابزارهای آماری به منظور ترکیب نتایج مطالعات پژوهشی گذشته با ترکیب مطالعات پژوهشی در حال انجام است که الگویی ساختارمند برای تحلیل کیفی متن و استخراج مفاهیم ایجاد می‌کند. جامعه آماری پژوهش نیز شامل همه مقالات مرتبط با حوزه مدیریت فرصت‌های استراتژیک با استفاده از تجربیات توسعه اقتصادی کشورهای چین، ژاپن و کره جنوبی تا سال

۲۰۲۳ است. تجزیه و تحلیل یافته‌ها نهایتاً به شناسایی ۴ بعد در توسعه اقتصادی کشورها در مدیریت فرصت‌های استراتژیک منجر شده است. در راستای ارزیابی کیفیت نتایج تحقیق و اعتبارسنجی مدل مفهومی حاصل دو دسته اقدامات صورت گرفت. در مرحله جمع‌آوری اطلاعات از ابزار «برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی» جهت ارزیابی کیفیت مقالات استفاده شد. سپس با بررسی عمیق مقالات غربال شده با استفاده از ابزار CASP نهایتاً ۵۱ مقاله جهت استخراج مولفه‌های تحقیق انتخاب شد. در مرحله استخراج مولفه‌ها و احصای مفاهیم مرتبط با موضوع تحقیق، با استفاده از نظر خبرگان، روایی و پایایی نتایج پژوهش بررسی و تحقیق تایید شد. به این منظور مفاهیم بدست‌آمده در اختیار ۳ تن از خبرگان دانشگاهی قرار گرفت و از شاخص کاپای کوهن در نرم‌افزار SPSS به منظور ارزیابی میزان توافق نظر بین محققین و خبرگان دانشگاهی استفاده شد. مطابق نتایج، مقدار شاخص کاپا در خصوص توافق نظر بین محققین و خبره اول ۰,۷۱۰، توافق نظر بین محققین و خبره دوم ۰,۷۱۱ و توافق نظر بین محققین و خبره سوم ۰,۷۸۴ تایید شد. از آنجا که اعداد بدست‌آمده بیشتر از ۰,۶ بوده است، و در نتیجه اتفاق نظر بین محققین و خبرگان پایایی درونی تحقیق در خصوص یافته‌های کیفی در خصوص مولفه‌های استخراج شده از مطالعات گذشته مورد تایید قرار گرفت. عدم دسترسی به تمامی پژوهش‌ها و عدم دسترسی به برخی پژوهش‌ها و کتابچه‌ها که به صورت برخط و آنلاین نبودند را می‌توان عمده‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر برشمرد. نتایج حاصل از این تحقیق می‌تواند راه‌گشای مللی باشد که در آغاز راه صنعتی شدن قرار دارند. این پژوهش راهنمایی نسبتاً جامع برای استفاده سایر کشورها از فرصت‌های استراتژیک و در نتیجه شتاب توسعه در آن‌ها است. در همین راستا پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

- در پژوهش‌های آتی شتاب توسعه و استفاده از فرصت‌های استراتژیک در کشورهای عضو بریکس بویژه هند و برزیل که در محدوده جغرافیایی متفاوتی قرار دارند و به لحاظ فرهنگ و نوع مدیریت متفاوت از کشورهای آسیای شرقی عمل می‌کنند مورد بررسی قرار گیرد.
- با استفاده از روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره اقداماتی که متضمن نتایج مطلوب است شناسایی شود.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش تمامی موازین اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Ananda, M. O., Harun, M. H. M., & Leong, T. P. (2023). Book Review: Big Data-How the Information Revolution is Transforming Our Lives. *International Journal of Business and Technology Management*, 5(2), 278-281. <https://myjms.mohe.gov.my/index.php/ijbtm/article/view/23340>
- Baccini, L., Impullitti, G., & Malesky, E. Globalisation and State Capitalism: Assessing the Effects of Vietnam's WTO Entry. In: VOX CEPR POLICY PORTAL (May 17, 2019), <https://voxeu.org/article....>
- Danju, I., Maasoglu, Y., & Maasoglu, N. (2014). The East Asian Model of Economic Development and Developing Countries. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 109, 1168-1173. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.12.606>
- Fuller, D. B. (2009). The Policy and Political Implications for the Developing World of China's Global Hybrid Model of Development. APSA 2009 Toronto Meeting Paper,
- Hussaini, N. (2020). Economic Growth and Higher Education in South Asian Countries: Evidence from Econometrics. *International Journal of Higher Education*, 9(2), 118-125. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1240530>
- Kuznets, P. W. (1988). An East Asian Model of Economic Development: Japan, Taiwan, and South Korea. *Economic Development and Cultural Change*, 36(S3), S11-S43. <https://doi.org/10.1086/edcc.36.s3.1566537>
- Li, T., Li, Y., An, D., Han, Y., Xu, S., Lu, Z., & Crittenden, J. (2019). Mining of the association rules between industrialization level and air quality to inform high-quality development in China. *Journal of Environmental Management*, 246, 564-574. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2019.06.022>
- Rao, D. T., Sethi, N., Dash, D. P., & Bhujabal, P. (2020). Foreign Aid, FDI and Economic Growth in South-East Asia and South Asia. *Global Business Review*, 24(1), 31-47. <https://doi.org/10.1177/0972150919890957>
- Schmidt, J. D. (1996). Models of Dirigisme in East Asia: Perspectives for Eastern Europe. In J. Hersh & J. D. Schmidt (Eds.), *The Aftermath of 'Real Existing Socialism' in Eastern Europe: Volume 1: Between Western Europe and East Asia* (pp. 196-216). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1007/978-1-349-14155-5_13
- Sohn, C.-H. (2005). DOES THE GRAVITY MODEL EXPLAIN SOUTH KOREA'S TRADE FLOWS? *The Japanese Economic Review*, 56(4), 417-430. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5876.2005.00338.x>
- Sołoducho-Pelc, L. (2015). Searching for Opportunities for Development and Innovations in the Strategic Management Process. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 210, 77-86. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.331>
- Sun, X., Wang, W., Pang, J., Liu, X., & Zhang, M. (2021). Study on the evolutionary game of central government and local governments under central environmental supervision system. *Journal of Cleaner Production*, 296, 126574. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126574>
- Tajpour, M., Hosseini, E., & Moghaddm, A. (2018). The effect of managers strategic thinking on opportunity exploitation. *Scholedge International Journal of Multidisciplinary & Allied Studies*, 5(6), 68-81. https://www.researchgate.net/profile/Elahe-Hosseini-4/publication/326272590_The_Effect_of_Managers_Strategic_Thinking_on_Opportunity_Exploitation/links/5d978808458515c1d3956f45/The-Effect-of-Managers-Strategic-Thinking-on-Opportunity-Exploitation.pdf?origin=journalDetail&_tp=eyJwYWdlIjoiam91cm5hbERldGFpbCJ9
- van Niekerk, E. J., & van Niekerk, P. d. P. (2006). Strategic management in South African education: The leadership dimension. *Africa Education Review*, 3(1-2), 84-99. <https://doi.org/10.1080/18146620608540444>
- Wulder, M. A., White, J. C., Loveland, T. R., Woodcock, C. E., Belward, A. S., Cohen, W. B., Fosnight, E. A., Shaw, J., Masek, J. G., & Roy, D. P. (2016). The global Landsat archive: Status, consolidation, and direction. *Remote Sensing of Environment*, 185, 271-283. <https://doi.org/10.1016/j.rse.2015.11.032>
- Xue, B., Mitchell, B., Geng, Y., Ren, W., Müller, K., Ma, Z., Puppim de Oliveira, J. A., Fujita, T., & Tobias, M. (2014). A review on China's pollutant emissions reduction assessment. *Ecological Indicators*, 38, 272-278. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2013.11.020>
- Zhou, B., Zeng, X., Jiang, L., & Xue, B. (2020). High-quality Economic Growth under the Influence of Technological Innovation Preference in China: A Numerical Simulation from the Government Financial Perspective. *Structural Change and Economic Dynamics*, 54, 163-172. <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2020.04.010>